

**РИБАЛЬСЬКІ ЗМАГАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ
ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ
ТА ОХОРОНИ ВОДНИХ ЕКОСИСТЕМ**

Бургаз М. І.

к.б.н., доцент, завідувачка кафедри водних біоресурсів та аквакультури;

Сербов М. Г.

д.е.н., професор кафедри водних біоресурсів та аквакультури.

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Україна, Одеса

Рибальські турніри посідають вагомe місце у розвитку рибальського туризму, оскільки поєднують спортивну, рекреаційну та культурну складові, створюючи синергетичний ефект для туристичної сфери. Вони виконують низку важливих функцій: стимулюють залучення відвідувачів до конкретних регіонів, сприяють формуванню позитивного іміджу території, активізують розвиток туристичної та супутньої інфраструктури, а також забезпечують мультиплікативний економічний ефект для місцевих громад. Завдяки своїй багатогранності рибальські турніри можуть стати ключовим чинником інтеграції окремих водойм і територій у національні та міжнародні туристичні маршрути [1, 3].

Змагання з риболовлі традиційно приваблюють не лише спортсменів-рибалок, а й їхні родини, вболівальників, представників медіа та спонсорів. Це істотно розширює коло учасників туристичного потоку та зумовлює зростання попиту на послуги готельно-ресторанного бізнесу, транспорту, торгівлі, сфери дозвілля й культурних заходів. Таким чином, економічний ефект від турнірів виходить далеко за межі безпосередньо спортивної діяльності. За даними досліджень, у США та Канаді великі рибальські змагання здатні приносити місцевій економіці від одного до п'яти мільйонів доларів США залежно від

масштабу та рівня організації. Для України цей напрям лише формується, однак проведення чемпіонатів країни з ловлі хижої риби з човна на Київському та Кременчуцькому водосховищах підтверджує зростання інтересу з боку як спортсменів, так і комерційних структур (табл. 1).

Таблиця 1. Вплив рибальських турнірів на туристичні потоки

Показник	Приклад (США)	Приклад (ЄС)	Україна
Кількість учасників змагання	Bassmaster Classic – понад 50 тис. відвідувачів	Чемпіонати Іспанії з коропоної ловлі – до 5 тис. учасників та гостей	Чемпіонат України з ловлі спінінгом з човна – до 300 учасників
Тривалість перебування туристів	3–5 днів	2–4 дні	1–3 дні
Середні витрати туриста	800–1200 USD	300–600 EUR	100–250 USD
Економічний ефект для регіону	3–5 млн USD	0,5–1,5 млн EUR	до 5–10 млн грн

Важливим є й соціокультурний аспект. Рибальські турніри популяризують активний відпочинок, сприяють збереженню традицій спортивного рибальства та інтеграції місцевих громад у туристичний процес. Вони часто супроводжуються культурними подіями, виставками спорядження, гастрономічними ярмарками та розважальними програмами, перетворюючись на масштабні фестивалі [4]. Завдяки цьому зростає роль турнірів як засобу зміцнення соціальних зв'язків, розвитку спортивних спільнот та підвищення якості життя населення.

Не менш значущим є екологічний вимір. Більшість сучасних змагань проводяться на основі принципу «спіймав – відпусти», що відповідає ідеям сталого розвитку та сприяє збереженню біорізноманіття. Такі практики не лише формують позитивне ставлення суспільства до рибальства, але й підвищують рівень екологічної свідомості учасників та відвідувачів. Саме тому рибальські турніри розглядаються не лише як спортивна подія, а й як інструмент популяризації природоохоронних підходів (табл. 2).

Таблиця 2. Потенційні вигоди від проведення рибальських турнірів

Сфера впливу	Позитивні наслідки
Туристичний сектор	Зростання туристичних потоків; формування нових туристичних продуктів
Економіка	Збільшення доходів місцевих громад; створення нових робочих місць; залучення інвестицій
Соціальна сфера	Популяризація здорового способу життя; розвиток спортивних спільнот
Культура	Збереження традицій рибальства; поява нових фестивальних форматів
Екологія	Підтримка принципу «catch & release»; підвищення екологічної свідомості

Аналіз динаміки туристичних потоків у 2018–2023 роках свідчить про стабільно високий рівень відвідуваності рибальських турнірів у США, поступове зростання в країнах ЄС та помітну тенденцію розвитку в Україні, де кількість учасників і гостей подій після 2020 року зросла майже удвічі. На рисунку 1 наведено графік динаміки туристичних потоків рибальських турнірів у США, ЄС та Україні у 2018–2023 роках, що демонструє різницю у масштабах і тенденціях зростання.

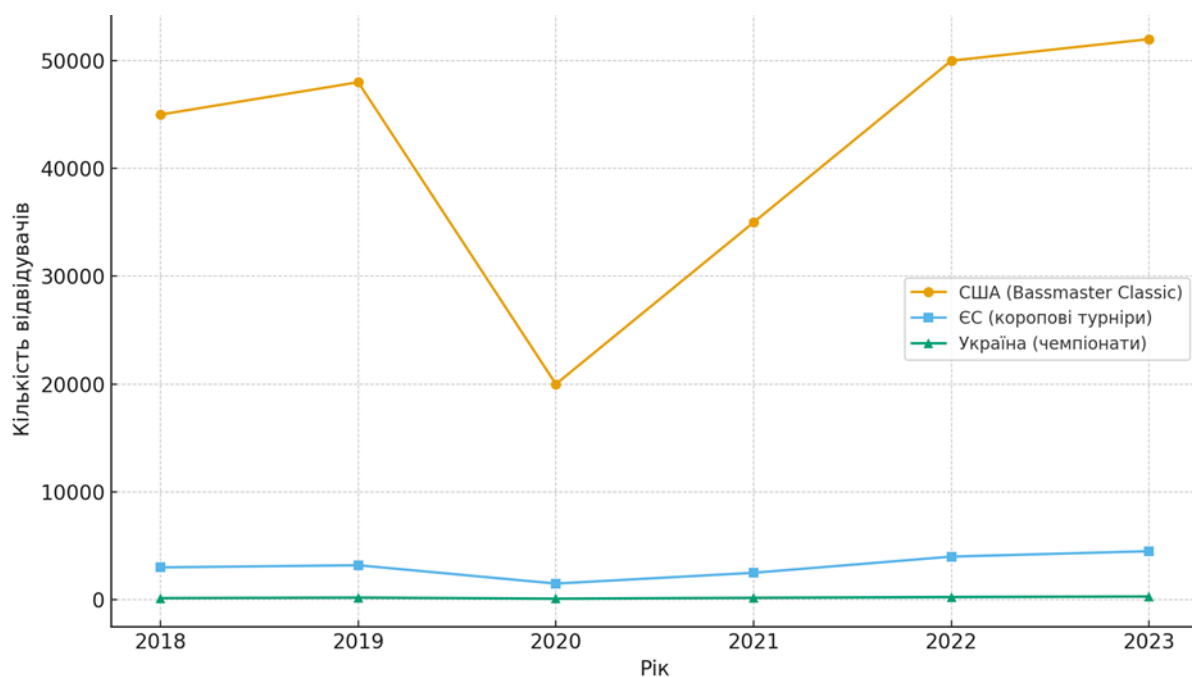

Рис. 1 Динаміка туристичних потоків на рибальських турнірах (2018–2023рр)

На основі наведених даних можна виділити кілька тенденцій. У США, на прикладі Bassmaster Classic, спостерігаються стабільно високі показники відвідуваності на рівні 40–50 тис. осіб, попри тимчасовий спад у 2020 році через пандемію, що свідчить про потужну комерціалізацію та традиційність турнірів. У країнах ЄС, зокрема на коропових турнірах, після падіння відвідуваності у 2020 році спостерігається поступове зростання, і до 2023 року показник досяг 4,0–4,5 тис. осіб [4]. В Україні масштаби турнірів поки що невеликі, із чисельністю учасників та гостей від 100 до 300 осіб, проте чітко простежується тенденція зростання після 2020 року [1, 2]. Це свідчить про те, що український ринок рибальських турнірів лише формується, але має значний потенціал до поступового розвитку за умови належної підтримки інфраструктури та активної промоції турнірів як туристичних подій.

Виходячи з аналізу, прогноз до 2030 року дозволяє виділити кілька можливих сценаріїв. Консервативний передбачає поступове зростання до 500–600 відвідувачів, оптимістичний орієнтується на 800–1000 учасників завдяки активній промоції та міжнародній співпраці, а інноваційний сценарій із залученням державної підтримки й інтеграцією турнірів із фестивалями та екотуристичними подіями може забезпечити вихід на 1500–2000 відвідувачів. На рисунку 2 представлено прогноз розвитку туристичних потоків на рибальських турнірах в Україні за трьома сценаріями до 2030 року.

Видно, що навіть за консервативного підходу очікується зростання майже вдвічі, а при інноваційному розвитку турніри можуть стати подіями національного масштабу з понад 1500 учасниками й гостями.

Отже, рибальські турніри є не лише спортивними заходами, але й важливим чинником формування туристичних потоків, розвитку економіки та збереження культурних і природних ресурсів. Вони здатні перетворити окремі регіони України на привабливі туристичні центри, що приваблюватимуть як внутрішніх, так і іноземних гостей.

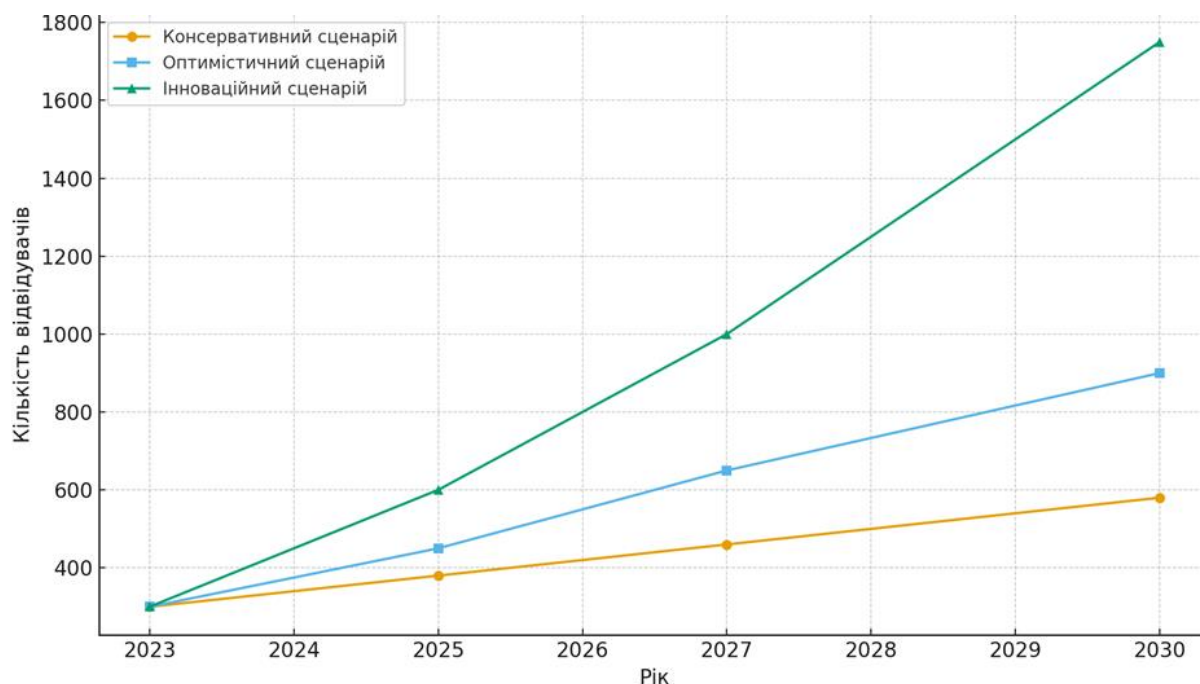

Рис. 2 Прогноз розвитку туристичних потоків на рибальських турнірах в Україні (2023-2030 рр.)

Подальший розвиток цього напрямку потребує створення відповідної інфраструктури, залучення приватних інвестицій та активної державної підтримки, що дозволить у середньостроковій перспективі зробити рибальські турніри важливим елементом туристичної стратегії країни.

Перелік використаних джерел

1. Burgaz M.I, Bashtannyk P.V, Lichna A.I Fishing tourism as a component of regional development: global experience and Ukrainian realities. Водні біоресурси та аквакультура, 1(17)/2025 С. 289-302 DOI <https://doi.org/10.32782/wba.2025.1.24>
2. Іваненко О.В. Рибальські турніри як інструмент розвитку туризму в Україні. Київ: Наукові праці з туризму, 2020. С. 115-124
3. Мельник І.В. Економічні ефекти спортивного рибальства: досвід міжнародних практик. Львів: Видавництво ЛНУ, 2019. С. 87-96
4. Матеріали Федерації рибальського спорту України. 2021.